

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.410.009.03.2023

Pan
Adam Pawlicki
Burmistrz Jarocina
Urząd Miejski w Jarocinie
Aleja Niepodległości 10
63-200 Jarocin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/061 – Zapewnienie obywatelom miejsc schronienia w budowlach ochronnych na wypadek wystąpienia zagrożenia

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Jarocinie ¹ , Aleja Niepodległości 10, 63-200 Jarocin
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Pawlicki, Burmistrz Jarocina ² , od 1 grudnia 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie warunków umożliwiających prawidłową realizację zadań dotyczących budownictwa ochronnego.2. Zapewnienie wystarczającej liczby odpowiednio utrzymanych i wyposażonych miejsc schronienia i ukrycia oraz przygotowanie się do ich zaopatrzenia w niezbędne środki na wypadek wystąpienia zagrożenia.3. Nadzór i kontrola realizacji zadań dotyczących przygotowania budowli ochronnych oraz prowadzenie ich ewidencji.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2023, do czasu zakończenia czynności kontrolnych ³ .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Marek Rozwalka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/57/2023 z 29 marca 2023 r. (dowód: akta kontroli str. 1-7)

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Burmistrz.

³ z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały znaczenie dla przedmiotu kontroli.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Gmina zapewniła odpowiednie warunki organizacyjne, w tym dotyczące wiedzy, umiejętności i doświadczenia pracowników Urzędu, umożliwiające realizację zadań dotyczących obrony cywilnej (do 22 kwietnia 2022 r.⁶), w tym budownictwa ochronnego, pomimo nieprzypisania pracownikom szczegółowych zadań w tym zakresie. W Planie Obrony Cywilnej Gminy Jarocin⁷ uwzględniono zadania obrony cywilnej w zakresie przygotowania i organizowania schronów w czasie pokoju, jak również doraźnie w czasie wojny. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego nie odnosiły się do potrzeb w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 8 ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁸ a w nowo wznoszonych budynkach użyteczności publicznej nie uwzględniano miejsc ochronnych w ukryciach podstawowej odporności, o których mowa w wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju z 4 grudnia 2018 r. w sprawie zasad postępowania z zasobami budownictwa ochronnego⁹. Pomimo określenia w obowiązującym do 22 kwietnia 2022 r. POCGJ zadania Burmistrza dotyczącego przygotowania i organizowania schronów, nie przygotowano odpowiednich budowli ochronnych dla zapewnienia funkcjonowania Stanowiska Kierowania Burmistrza (obejmującego stanowisko kierowania obroną cywilną oraz stanowisko kierowania zadaniami obronno – mobilizacyjnymi), co zalecane było także w wytycznych SOCK.

Zorganizowane przez Gminę, na koniec 2022 r., 3 560 miejsc w ukryciach do doraźnego przygotowania zapewniało schronienie dla 8% jej mieszkańców. Ukrycia takie zlokalizowano w 18 położonych na terenie Gminy i do niej należących budynkach oraz założono ich ewidencję, której jednak nie udostępniono na stronie Biuletynu Informacji Publicznej¹⁰ Gminy, pomimo takiego obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 1 pkt 3 lit. f i art. 8 ust. 3 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej¹¹. Zgodnie z wymogami Rozporządzenia Rady Ministrów z 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin¹² dokonywano oceny stanu przygotowań obrony cywilnej, sporządzając roczne oceny tego stanu za lata 2019-2021.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Z dniem 23 kwietnia 2022 r., na podstawie art. 823 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. poz. 2305, ze zm.; dalej: ustawa o obronie Ojczyzny), utraciły moc przepisy ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2021 r. poz. 372, ze zm.; dalej: ustawa o obowiązku obrony RP) i – w konsekwencji – regulacje dotyczące obrony cywilnej.

⁷ Dalej także: POCGJ.

⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 503, ze zm., dalej: upzp.

⁹ Obowiązujących do 22 kwietnia 2022 r., dalej: wytyczne SOCK.

¹⁰ Dalej: BIP.

¹¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 2176, ze zm.

¹² Dz. U. Nr 96, poz. 850. Rozporządzenie zostało uchylone z dniem 23 kwietnia 2022 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Zapewnienie warunków umożliwiających prawidłową realizację zadań dotyczących budownictwa ochronnego.

Opis stanu faktycznego

1.1. Zadania z zakresu obrony cywilnej¹³, w tym dotyczące budownictwa ochronnego, wykonywało, wg Regulaminu Organizacyjnego Urzędu¹⁴, Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego¹⁵, utworzone w strukturze Referatu Spraw Obywatelskich Wydziału Administracji Urzędu.

Powierzone GCZK zadania dotyczyły m.in.:

- opracowania i aktualizacji: Planu Obrony Cywilnej Gminy; Planu Działania w zakresie Obrony Cywilnej Szefa Obrony Cywilnej Gminy; Planu Operacyjnego Funkcjonowania Gminy oraz kart realizacji zadań operacyjnych; prowadzenia dokumentacji Głównego Stanowiska Kierownika Burmistrza w czasie pokoju w razie wewnętrznego lub zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa narodowego, a także w czasie wojny; Dokumentacji Stałego Dyżuru Burmistrza w czasie podwyższania stanów gotowości obronnej państwa oraz w czasie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny; Planu Zarządzania Kryzysowego Gminy; Planu ewakuacji/przyjęcia ludności w Gminie;
- gromadzenia i przetwarzania informacji w elektronicznej bazie danych¹⁶;
- prowadzenia miejskiego magazynu przeciwpowodziowego i obrony cywilnej;
- opracowywania rocznych planów zasadniczych przedsięwzięć w zakresie pozamilitarnych przygotowań obronnych w Gminie.

(akta kontroli str. 8-92)

Pracami GCZK, jak określono w zarządzeniu Burmistrza Jarocina nr 165/VIII/2019 z 5 sierpnia 2019 r. w sprawie utworzenia tej jednostki, kierował Koordynator Centrum, odpowiedzialny za opracowanie i aktualizację dokumentacji Centrum. Zakresy obowiązków wyznaczonych dla koordynatorów GCZK¹⁷, stosownie do treści ich kart stanowiskowych pracy, obejmowały m.in. opracowanie i aktualizację wskazanych wyżej opracowań planistycznych i dokumentacji, prowadzenie magazynu obrony cywilnej, jak również gromadzenie i przetwarzanie informacji w elektronicznej bazie danych. Koordynatorom powierzono ponadto zadania dotyczące: opracowywania budżetu w zakresie potrzeb związanych z funkcjonowaniem GCZK oraz projektów aktów prawa miejscowego dot. działań Centrum; organizowania i prowadzenia szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu reagowania na potencjalne zagrożenia oraz realizacji zadań OC i zadań obronnych; koordynacji i nadzoru nad działalnością formacji OC. Obowiązki z zakresu realizacji powyższych zadań zostały również przydzielone pracownikom Centrum, niekoordynującym działań tej komórki. Koordynatorom GCZK, jak również żadnemu z jego pracowników, nie przypisano zadań w zakresie utrzymania budowli ochronnych, ich ewidencji itp.

(akta kontroli str. 93-140, 336)

¹³ Dalej także: OC.

¹⁴ Określonego m.in. zarządzeniami Burmistrza Jarocina w sprawie nadania tego regulaminu (jego zmian): nr 28/VIII/2020.K z 18 lutego 2020 r.; nr 47/VIII/2020.K z 14 maja 2020 r.; nr 71/VIII/2021.K z 30 sierpnia 2021 r.; 39/VIII/2022.K z 22 lutego 2022 r.; nr 73/VIII/2022.K z 23 maja 2022 r.; nr 92/VIII/2022.K z 1 lipca 2022 r.; nr 125/VIII/2022.K z 14 października 2022 r.; nr 130/VIII/2022.K z 31 października 2022 r.

¹⁵ Dalej: GCZK lub Centrum.

¹⁶ ARCUS 2015, dalej: ARCUS.

¹⁷ W okresie objętym kontrolą funkcję tę pełniło dwóch pracowników Urzędu, przy czym ostatnia zmiana na tym stanowisku nastąpiła 1 stycznia 2023 r.

Treść regulaminu organizacyjnego Urzędu oraz zakresów czynności pracowników zatrudnionych w GCZK¹⁸ nie uległa po 23 kwietnia 2022 r.¹⁹ zmianom dot. przedmiotu nin. kontroli.

(akta kontroli str. 8-140)

Centrum sprawowało ponadto, w oparciu o postanowienia zarządzenia Burmistrza nr 164/VIII/2019 z 5 sierpnia 2019 r. w sprawie powołania Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego²⁰, obsługę tej jednostki. W skład GZZK wchodził Sześć Zespołu, tj. Burmistrz, jego zastępcy²¹, zespół specjalistów i ekspertów m.in. ds. technicznych, przeciwpożarowych, ochrony środowiska i opieki społecznej²². Podstawowe zadania Zespołu, jak wynikało z treści przyjętego ww. zarządzeniem regulaminu, odnosiły się do Koordynatora GCZK²³ oraz zespołu specjalistów²⁴.

(akta kontroli str. 337-340)

W latach 2020-2023 (do czasu kontroli) stan zatrudnienia GCZK wynosił od trzech do czterech²⁵ osób, przy czym wg stanu na 28 czerwca 2023 r. w komórce tej nie występowały wakaty zatrudnienia. Pracownicy zatrudnieni w Zespole byli absolwentami wyższych studiów magisterskich (także podyplomowych), realizowanych m.in. na kierunku bezpieczeństwa narodowego (zarządzania kryzysowego), negocjacji kryzysowych i policyjnych oraz administracji. Doświadczenie zawodowe tych osób odnosiło się m.in. do wieloletniego stażu pracy w Urzędzie, jak również wcześniejszego zatrudnienia jednej z nich²⁶ w służbach mundurowych. Podnoszenie kwalifikacji pracowników Centrum²⁷ realizowano m.in. poprzez udział w szkoleniach z zakresu: obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego, w tym organizacji OC na poziomie gminy, powiatu, województwa; zarządzania jakością oraz zarządzania środowiskowego; ochrony informacji niejawnych, w tym w systemach teleinformatycznych; bezpieczeństwa informacji i ochrony danych osobowych; organizacji stałego dyżuru starosty, wójta, burmistrza, prezydenta miasta w praktyce. Koordynator GCZK²⁸ oraz osoba pełniąca obowiązki dyrektora Wydziału Administracji Urzędu i jednocześnie kierownik Referatu Spraw Obywatelskich Urzędu dysponowali odpowiednio aktualnym: poświadczeniem bezpieczeństwa w zakresie dostępu do informacji niejawnych oznaczonych klauzulą

¹⁸ Także osoby sprawujące nadzór nad GCZK, kierujące Referatem Spraw Obywatelskich i Wydziałem Administracji Urzędu.

¹⁹ W związku z utratą z tym dniem mocy ustawy z 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2021 r. poz. 372, ze zm.), na podstawie art. 823 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. poz. 2305, ze zm.), dalej: ustawa o obronie Ojczyzny.

²⁰ Dalej: GZZK lub Zespół.

²¹ I Zastępca Burmistrza, a w przypadku jego nieobecności II Zastępca Burmistrza lub Sekretarz Gminy.

²² W skład tego zespołu wchodził: Koordynator oraz Inspektor w Centrum; Komendant Gminny Ochrony Przeciwpożarowej; Kierownik Referatu Spraw Obywatelskich; Dyrektor Wydziału Rozwoju; Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej w Wydziale Rozwoju; Kierownik Referatu Ochrony Środowiska w Wydziale Rozwoju; Dyrektor Centrum Usług Społecznych w Jarocinie.

²³ M.in. w zakresie: opracowywania i aktualizacji Gminnego Planu Zarządzania Kryzysowego oraz innych planów, a także bazy informatycznej o zasobach sił i środków reagowania; monitorowania sytuacji na terenie gminy oraz prognozowania jej rozwoju; formułowania wniosków z bieżącej analizy i oceny zagrożeń; utrzymywania w stałej gotowości gminnego systemu ostrzegania i alarmowania; ostrzegania i alarmowania o zagrożeniach.

²⁴ W zakresie m.in.: udziału w szacowaniu strat; zabezpieczenia logistycznego Gminnego Zespołu; podejmowania działań w celu odtworzenia zasobów i infrastruktury; opracowywania i aktualizacji procedur w zakresie opieki socjalno-bytowej, określonych w planie zarządzania kryzysowego; koordynowania pomocy socjalno-bytowej i humanitarnej dla ludności poszkodowanej.

²⁵ Liczba osób zatrudnionych w czasie nin. kontroli.

²⁶ Osoby zatrudnionej w Urzędzie do czasu nin. kontroli.

²⁷ Jak również osoby sprawujące nadzór nad GCZK, kierujące Referatem Spraw Obywatelskich i Wydziałem Administracji Urzędu.

²⁸ Pełniący tę funkcję w czasie prowadzenia nin. kontroli NIK

„poufne” oraz upoważnieniem do dostępu do informacji niejawnych o klauzuli „zastrzeżone”²⁹.

(akta kontroli str. 141-149, 622-626)

Burmistrz wskazał, że w kontrolowanych oraz wcześniejszych latach, nie opracowano ani nie wdrożono wewnętrznej procedury postępowania w sprawach związanych z tworzeniem, utrzymaniem oraz finansowaniem budowli ochronnych. Dodał, że kwestia budowy i utrzymania schronów przestała istnieć w 2004 r., kiedy to nowelizacją ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej zniesiono pojęcie budowli ochronnej i uchylono przepisy wykonawcze dotyczące obrony cywilnej. Wytyczne Szefa Obrony Cywilnej Kraju z 4 grudnia 2018 r. w sprawie zasad postępowania z zasobami budownictwa ochronnego uchylone z dniem wprowadzenia w życie ustawy z 22 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny, to zaledwie, jak wynikało z opinii wyjaśniającego, przykład dobrych praktyk, a nie powszechnie obowiązujący akt prawny.

(akta kontroli str. 582-584)

1.2. W kontrolowanym okresie obowiązywał Plan Obrony Cywilnej Gminy Jarocin z 2015 r.³⁰. W części I. „Plan Główny” ujęto m.in. obszary zagadnień obejmujące: wnioski z oceny zagrożenia czasu pokoju oraz charakterystykę zagrożeń na wypadek zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny; zadania i obowiązki osób i podmiotów, którym powierzono realizację zadań OC, a także wykaz takich zadań realizowanych przez jednostki organizacyjne na administrowanym terenie; charakterystykę struktur organizacyjnych i zasobów oraz analizę możliwości ich wykorzystania; ogólną koncepcję działania w okresie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny, jak również terminy i tryb aktualizacji planu. W części II. „Procedury Postępowania” wskazano procedury związane z podnoszeniem gotowości obronnej, znajdujące się w „Planie operacyjnym funkcjonowania Gminy Jarocin w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny”, a także procedury reagowania kryzysowego, określające sposób postępowania przy realizacji zadań OC. W kontrolowanym okresie POCGJ aktualizowano trzykrotnie, przy zachowaniu wymaganej częstotliwości³¹ określonej w tym dokumencie.

(akta kontroli str. 341-435)

W badanym okresie w Urzędzie sporządzone zostały, zatwierdzone przez Szefa OC Gminy Jarocin - Burmistrza Jarocina oraz uzgodnione z Szefem OC Powiatu Jarocińskiego, tj. Starostą Jarocińskim, Plany działania w zakresie obrony cywilnej Szefa Obrony Cywilnej Gminy Jarocin na lata 2020, 2021 i 2022. Opracowania te przedstawiały m.in. planowane do realizacji w poszczególnych miesiącach ww. okresów zadania (ich wykonawców) z zakresów: organizacyjnego³²; planowania³³; wykrywania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania³⁴; szkolenia

²⁹ Wydane odpowiednio 10 lipca 2017 r. i 5 lutego 2019 r.

³⁰ Opracowany przez Kierownika GCZK i zatwierdzony 2 marca 2015 r. przez Szefa Obrony Cywilnej Gminy Jarocin – Burmistrza Jarocina, uzgodniony 10 kwietnia 2015 r. z Szefem Obrony Cywilnej Powiatu – Starostą Jarocińskim. Zarządzeniem Szefa Obrony Cywilnej Gminy Jarocin nr 2/OC/2015 z 2 marca 2015 r. plan ten wprowadzono do stosowania.

³¹ Nie rzadziej niż co dwa lata.

³² M.in. rozwijanie współpracy pomiędzy organami samorządowymi i rządowymi, przekazywanie ocen stanu przygotowań OC w Gminie, reklamowanie osób przewidzianych do realizacji zadań OC od obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej.

³³ W zakresie m.in. aktualizacji i zatwierdzania gminnego planu OC, aktualizacji komputerowych baz danych oraz planów ewakuacji, opracowywania rocznych planów działania w zakresie OC.

³⁴ M.in. przeprowadzanie treningów, dokonywanie przeglądów, utrzymywanie i rozwijanie współpracy z lokalnymi mediami w zakresie przekazywania informacji o zagrożeniach.

i ćwiczenia³⁵; logistyki³⁶. Okresy objęte ww. planami rocznymi uwzględniono wcześniej w sporządzonym w 2018 r. Wieloletnim planie działania w zakresie obrony cywilnej Szefa Obrony Cywilnej Gminy Jarocin na lata 2018-2023, uzgodnionym z Szefem OC Powiatu Jarocińskiego. W opracowaniu tym ujęto zamierzone na poszczególne lata zadania³⁷ w obszarach: organizacyjnym; planowania; wykrywania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania; szkoleń i ćwiczeń; logistyki.

(akta kontroli str. 436-459, 602-605)

W Urzędzie w 2015 r. opracowano, zatwierdzony następnie przez Burmistrza Jarocina i zaakceptowany przez Starostę Jarocińskiego, Plan Zarządzania Kryzysowego Gminy Jarocin³⁸. Treść dokumentu obejmowała m.in.:

- plan główny opisujący m.in. charakterystykę zagrożeń, oceny ryzyka ich wystąpienia, mapy ryzyka i zagrożeń, jak również siatkę bezpieczeństwa na szczeblu gminnym i powiatowym, a także zestawienie sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych oraz tryb ich uruchamiania;
- zespół przedsięwzięć na wypadek sytuacji kryzysowych, opisujący m.in. zadania w zakresie monitorowania zagrożeń, tryb uruchamiania niezbędnych sił i środków uczestniczących w realizacji planowanych przedsięwzięć na wypadek sytuacji kryzysowej, procedury reagowania kryzysowego oraz współdziałanie między siłami uczestniczącymi w realizacji przedsięwzięć na wypadek powyższych sytuacji;
- załączniki funkcjonalne Planu głównego określające m.in.: procedury realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego, organizację łączności oraz systemu monitorowania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania, zasady informowania ludności o zagrożeniach i sposobach postępowania, organizację ewakuacji, ratownictwa, opieki medycznej, pomocy społecznej i psychologicznej, zasady oraz tryb oceniania i dokumentowania szkód, procedury uruchamiania rezerw państwowych, jak również wykaz infrastruktury krytycznej znajdującej się na terenie Gminy.

Zagrożenia zidentyfikowane w planie obejmowały m.in. zdarzenia związane z niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi, choroby zakaźne ludzi (epidemie), poważne awarie przemysłowe, przerwy w dostawach energii, długotrwały brak dostaw wody pitnej, pożary wielkopowierzchniowe, katastrofy komunikacyjne, a także inne zagrożenia³⁹.

(akta kontroli str. 460-501)

1.3. We wnioskach POCGJ z oceny zagrożenia wskazano m.in., że *w okresie pokoju oraz w okresie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny mogą wystąpić na terenie Gminy wszelkie rodzaje zagrożeń, oraz, że okres zagrożenia i wojny zwiększy możliwość wystąpienia poszczególnych zagrożeń, a wpływ na to będą miały działania zorganizowanych grup oraz ogniowe oddziaływanie przeciwnika i w związku z tym może wystąpić duża ilość zdarzeń w tym samym czasie, lub krótkich odstępach czasu. W tej części opracowania stwierdzono dalej, iż w związku z tym, że obecnie nie ma określonych standardowych struktur organizacyjnych formacji OC*

³⁵ Z zakresu m.in. upowszechniania humanitarnych idei OC wśród ludności oraz zwiększania świadomości społecznej w tym zakresie, prowadzenia ćwiczeń OC, obronnych oraz z zarządzania kryzysowego, współorganizowania konkursów o tematyce obronnej, warsztatów dot. ochrony ludności oraz OC.

³⁶ M.in. aktualizacja komputerowych baz danych, inwentaryzacja i legalizacja posiadanych zasobów materiałowych i sprzętowych, wycofanie i utylizacja przestarzałego nieprzydatnego sprzętu, konserwacja i legalizacja posiadanego sprzętu, aktualizacja ewidencji publicznych urządzeń zaopatrywania ludności w wodę.

³⁷ Dotyczące m.in. wdrażania nowych aktów normatywnych, opracowywania ocen i analiz, aktualizacji planów, doskonalenia organizacji działań oraz przeprowadzania ćwiczeń i szkoleń.

³⁸ Dalej: PZKGJ. Dokument uzgodniono z organami administracji rządowej, samorządowej oraz kierownikami jednostek organizacyjnych planowanych do użycia w realizacji przedsięwzięć określonych w planie.

³⁹ Zdarzenia radiacyjne, choroby zwierząt, niepokoje społeczne, strajki i protesty, katastrofy budowlane.

obowiązujących na obszarze kraju, taki stan może spowodować chaos organizacyjny oraz uniemożliwić sprawne współdziałanie pomiędzy organami samorządu terytorialnego. Również, jak podano, brak uregulowań prawnych niezbędnych do wykonywania większości zadań obrony cywilnej, m.in. służby ostrzegawczej, przygotowania budowli ochronnych, dostosowania oświetlenia dla potrzeb OC, wykrywania i oznaczania stref niebezpiecznych czy prowadzenia zabiegów specjalnych obrony cywilnej, może skutkować niepodjęciem zadań do realizacji, bądź nieefektywnym ich wykonaniem. W części ww. Planu dot. zadań i obowiązków osób oraz podmiotów realizujących zadania OC, w odniesieniu do zadania „Przygotowanie i organizowanie schronów”, wskazano Burmistrza, jako „wykonawcę” tego zadania. W odniesieniu do sposobów realizacji zadań OC, zadania III. „Przygotowanie budowli ochronnych”, stwierdzono, że zadanie to należy do kompetencji Burmistrza i wójtów, a jego realizację zapewnia Plan Operacyjny Funkcjonowania Gminy Jarocin w warunkach zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny zgodnie z Kartą Realizacji Zadania Operacyjnego nr ZAA 97, ZAC 12, ZAC 29, ZAC 30, ZBA 77, ZBA 78, ZBA 79⁴⁰. W opisie tego zadania podano, że na terenie Gminy Jarocin nie ma budowli ochronnych spełniających stawiane im wymogi bezpieczeństwa, jednak przewiduje się możliwość przygotowania i dostosowania ukryć dla ludzi na bazie podpiwniczeń obiektów, które na te cele się nadają. Burmistrz, jak wskazano, w przypadku wystąpienia zagrożenia nałoży na obywateli w zakresie powszechnej samoobrony obowiązek przygotowania pomieszczeń ochronnych, a jednocześnie określi sposoby ich przygotowania. Stwierdzono również, że w aktualnym stanie prawnym brak jest definicji oraz parametrów technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle ochronne. W celu realizacji tego typu budownictwa należy, jak podano: rozpocząć proces legislacyjny oraz wydać akty normatywne obejmujące całokształt zagadnień dot. przygotowania i utrzymania budowli ochronnych; zapewnić w przepisach jednoznaczne ustalenia dotyczące podmiotów gospodarczych do wykonania zadań budownictwa ochronnego oraz zasad i trybu ich finansowania; wytypować i dostosować istniejące obiekty tj. podziemne przejścia, magazyny, obiekty komunikacyjne, handlowe, usługowe i inne – dla ochrony ludności. Podsumowując powyższe zagadnienie stwierdzono, że budowle ochronne powinny być przygotowywane w czasie pokoju jak również doraźnie w okresie wojny. Z wyjaśnień działającego z upoważnienia Burmistrza Sekretarza Gminy⁴¹ wynikało, że w badanym okresie nie skorzystano, wobec braku zagrożeń, z możliwości nałożenia na obywateli obowiązku w zakresie przygotowania pomieszczeń ochronnych, przy czym w ww. czasie nie organizowano m.in. w takim zakresie szkoleń, ćwiczeń, z powodu wprowadzonego w kraju stanu epidemii SARS-CoV-2.

(akta kontroli str. 341-435, 554, 622-625)

Sporządzone na lata 2020, 2021 i 2022 Plany działania w zakresie obrony cywilnej Szefa Obrony Cywilnej Gminy Jarocin, jak również Wieloletni plan działania w powyższym zakresie na lata 2018-2023, nie odnosiły się w swej treści do problematyki budowli ochronnych. W planach nie przewidziano analiz i weryfikowania istniejących zasobów budownictwa ochronnego, w zakresie ilości, stanu technicznego i możliwości ich wykorzystania w warunkach zagrożeń, natomiast wskazywano, że zasadniczym celem działania w zakresie OC w ww. latach będzie aktualizacja planu obrony cywilnej oraz weryfikacja jego korelacji z innymi planami. Zamierza się ponadto, jak określano, realizować pozostałe cele OC w Gminie w zakresie: dokonania oceny stanu przygotowań OC w Gminie; udziału w szkoleniu

⁴⁰ Treść opracowanego w maju 2011 r. Planu Operacyjnego Funkcjonowania Gminy Jarocin (Nr WSO-5561.2-Z-6/2011, oznaczonego klauzulą: ZASTRZEŻONE) odnosiła się do przedmiotowego zadania „Przygotowanie budowli ochronnych” (z przywołaniem numeracji ww. kart realizacji działań operacyjnych).

⁴¹ Dalej: Sekretarz.

starostów, prezydentów miast, burmistrzów i wójtów z województwa wielkopolskiego w zakresie zarządzania kryzysowego, spraw obronnych, OC i ratownictwa medycznego; upowszechniania zadań z zakresu OC, w tym poprzez szkolenia z zakresu powszechnej samoobrony; rozwijania współpracy z podmiotami realizującymi zadania OC; doskonalenia postępowania się aplikacją ARCUS oraz bieżącej aktualizacji bazy danych sił i środków Gminy.

Zaplanowane na lata 2020-2022 działania w zakresie OC zrealizowano odpowiednio do istniejących potrzeb, z wyłączeniem, jak wskazała Koordynator GCZK, ćwiczeń i szkoleń zaplanowanych na 2020 r., w związku ze stanem zagrożenia epidemiologicznego. Odwołano ponadto w 2022 r. planowany wojewódzki trening systemu wykrywania, alarmowania i wczesnego ostrzegania, wobec konieczności angażowania jednostek administracji w obsługę uchodźców, w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie.

(akta kontroli str. 436-459, 626)

1.4. W okresie objętym kontrolą Gmina realizowała dwie inwestycje dotyczące budowy nowych budynków użyteczności publicznej, tj. budynku przedszkola i sali gimnastycznej w Siedleminie oraz pawilonu przedszkolnego w Zespole Szkół w Witaszycach. W okresie tym realizowano ponadto w Gminie rozbudowę i przebudowę Przedszkola Publicznego (wraz z utworzeniem oddziału żłobkowego) w Mieszkowie, a także przebudowę z rozbudową budynku remizy OSP Hilarów.

(akta kontroli str. 574-581, 150-290)

Działający z upoważnienia Burmistrza Dyrektor Wydziału Rozwoju Urzędu⁴² odniósł się do sposobu interpretacji w Urzędzie art. 5 ust. 1 pkt 6 Prawa budowlanego. Wskazał na treść art. 8 ww. ustawy dotyczącą m.in. określenia przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia dodatkowych warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki służące bezpieczeństwu lub obronności państwa, zaznaczając, że takiego rozporządzenia nie wydano. Wymagania obrony cywilnej, jak wyjaśniono, mogą wynikać bądź z obowiązujących przepisów, bądź z nakazów wydanych przez właściwe organy obrony cywilnej. Dyrektor WR zwrócił uwagę na treść art. 137 ustawy o obowiązku obrony RP⁴³, stwierdzając, że o ile w przypadku obiektów budowlanych użyteczności publicznej, do których należy zaliczyć budynek przedszkola, czy salę wiejską, wymagane jest zachowanie przepisów przeciwpożarowych, co mieści się w zakresie ogólnie rozumianej obrony cywilnej, brak jest dalszych szczegółowych regulacji dotyczących tego typu obiektów. Wyjaśniający wskazał ponadto treść rozporządzenia Rady Ministrów z 28 września 1993 r. w sprawie obrony cywilnej⁴⁴, które wskazywało m.in., że przygotowanie budowli ochronnych należy do terenowych organów obrony cywilnej oraz, że budowle te przygotowuje się w okresie pokoju i czasie wojny, jako schrony lub ukrycia, stanowiące budowle wolno stojące lub integralną część nowo wznoszonych, rozbudowywanych i przebudowywanych obiektów budowlanych. Rozporządzenie to stanowiło zatem jedynie ogólnie, jak stwierdzono, o celu, w jakim przygotowuje się budowle ochronne. W obecnym stanie prawnym, jak podał Dyrektor WR, regulacje dotyczące zapewnienia właściwego stanu technicznego budowli ochronnych zawarte zostały w art. 5 Prawa budowlanego.

W odniesieniu do zasadności określenia w przepisach prawa wymagań dotyczących obrony cywilnej, które powinny być uwzględnione na etapie projektowania i budowania obiektów budowlanych, wyjaśniający stwierdził, że budowle ochronne dla ludności powinno się planować i realizować w ramach środków własnych, zgodnie

⁴² Dalej: Dyrektor WR.

⁴³ Obrona cywilna ma na celu ochronę ludności, zakładów pracy i urzędzeń użyteczności publicznej, dóbr kultury, ratowanie i udzielanie pomocy poszkodowanym w czasie wojny oraz współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków.

⁴⁴ Dz. U. Nr 93 poz. 429; uchylone z dniem 1 lipca 2004 r.

z zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, decyzjami o warunkach zabudowy, analizami zagrożeń dotyczącymi podwyższenia stanów gotowości państwa i ustaleniami zawartymi w planach obrony cywilnej. W związku z powyższym, jak podano, jeżeli w przepisach prawa określone byłyby ww. wymagania, tj. każdy budynek użyteczności publicznej musiałby być realizowany razem z obiektami ochronnymi (schronami), Gmina Jarocin ze względów finansowych nie byłaby w każdym przypadku gotowa do realizacji inwestycji. Wobec powyższego wprowadzenie ww. zmian w przepisach prawa znacznie mogłoby utrudnić realizację wielu inwestycji przez jednostki samorządu terytorialnego.

(akta kontroli str. 596-599)

1.5. Kontrolą objęto inwestycje gminne dotyczące budowy budynku przedszkola i sali gimnastycznej w Siedleminie oraz budowy pawilonu przedszkolnego w Zespole Szkół w Witaszycach⁴⁵. Treść dokumentacji tych zadań, tj. udzielonych pozwoleń na budowę, opracowanych i zatwierdzonych projektów budowlanych oraz dzienników budowy, nie obejmowała zagadnień, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁴⁶, dotyczących zapewnienia ochrony ludności, zgodnie z wymogami ochrony ludności. Projekty budowlane wnoszonych obiektów⁴⁷ nie uwzględniały miejsc ochronnych w ukryciach podstawowej odporności, o których mowa w wytycznych SOCK.

(akta kontroli str. 150-290)

Dyrektor WR uzasadniając nieujęcie w przedmiotowych dokumentacjach powyższych zagadnień, zwrócił uwagę na treść wskazanego wyżej przepisu Prawa budowlanego oraz wytycznych SOCK i wyjaśnił, że z uwagi na ograniczone środki finansowe, a także brak obligatoryjnych przepisów budowania schronów we wszystkich budynkach stawianych przez Gminę, takie pomieszczenia nie były wykonywane. Dyrektor WR dodał, że w przypadku, gdyby budowa schronu w budynkach użyteczności publicznej byłaby obligatoryjna, Gmina prawdopodobnie nie podjęłaby się realizacji tak drogiej inwestycji, a sytuacja wyglądałaby odmiennie, gdyby takie schrony były dofinansowane ze środków zewnętrznych. Odnośnie nieuwzględnienia miejsc ochronnych w ukryciach podstawowej odporności wyjaśniono, że zarówno w Hilarowie jak i Siedleminie z uwagi na wysoki poziom wód gruntowych wykonanie części podpiwniczonej było finansowo nieuzasadnione, a dodatkowo budynek w Siedleminie położony jest na skarpie o bardzo silnym spływie wód w kierunku zalewu wodnego. W przypadku projektów przedszkola w Witaszycach i Mieszkowie (budynki parterowe, niepodpiwniczone, w tym jeden realizowany przy istniejącym już budynku) nie było, jak stwierdzono, możliwości zaprojektowania z przyczyn technicznych oraz ekonomicznych pomieszczeń służących celom ochronnym ludzi (schronów). Możliwości budowy schronów w każdym budynku użyteczności publicznej, na co wyjaśniający zwrócił także uwagę, wyglądałaby odmiennie, w przypadku ich dofinansowania ze środków zewnętrznych.

(akta kontroli str. 596-599)

1.6. W badanym okresie w Gminie nie podejmowano działań zachęcających inwestorów prywatnych do tworzenia na jej terenie miejsc schronienia lub ukrycia. Niepodejmowanie działań w powyższym zakresie Dyrektor WR uzasadnił brakiem

⁴⁵ Odpowiednio: zadania realizowanego w latach 2022-2023 dotyczącego obiektu wielokondygnacyjnego, niepodpiwniczonego, na pierwszym etapie budowy, obejmującym wykonanie robót budowlanych do stanu surowego otwartego; inwestycji jednokondygnacyjnej, niepodpiwniczonej, realizowanej i zakończonej w 2021 r.

⁴⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 682, ze zm., dalej: Prawo budowlane.

⁴⁷ W tym także wskazanych kontrolującemu dokumentacji projektowych realizowanych w badanym okresie zadań inwestycyjnych dotyczących: Rozbudowy i przebudowy Przedszkola Publicznego oraz utworzenia oddziału żłobkowego w Mieszkowie (rozbudowa jednokondygnacyjna, niepodpiwniczona istniejącego jednokondygnacyjnego, częściowo podpiwniczonego budynku); Przebudowy z rozbudową budynku remizy OSP Hilarów (przebudowa z rozbudową jednokondygnacyjnego niepodpiwniczonego budynku).

szczegółowych zapisów prawa, jak również niewystępowaniem zagrożeń w sąsiedztwie, które pojawiło się dopiero po 24 lutym 2022 roku w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie. Gmina nie miała prawa i realnego uzasadnienia, aby jednoznacznie wskazywać, zachęcać inwestorów do zainwestowania dodatkowych pieniędzy w budowę miejsc schronienia i ukrycia.

(akta kontroli str. 574-575, 596-599)

1.7. W treściach obowiązujących w badanym okresie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przyjętych uchwałami Rady Miejskiej Jarocina:

- nr XX/208/2019 z 10 października 2019 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla Konstytucji 3 Maja na obszarze miasta Jarocina;
- nr LVI/510/2021 z 15 grudnia 2021 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego wzdłuż ul. Powstańców Wielkopolskich pomiędzy ul. Wrocławską i Wojska Polskiego w mieście Jarocinie – II etap. W treści tych planów

nie odnoszono się do potrzeb w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 8 upzp. Sekretarz wyjaśnił, że w przyjętych w okresie kontrolnym w Gminie projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nie uwzględniano miejsc w budowach ochronnych. Każdy przygotowywany projekt takiego planu jest zgodnie z art. 17 pkt 6 upzp uzgadniany z właściwymi organami wojskowymi, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa oraz wojewodą, zarządem województwa, zarządem powiatu w zakresie odpowiednich zadań rządowych i samorządowych. W projektowanych planach nie ma wprost wpisanych ustaleń dotyczących lokalizowania budowli ochronnych ze względu na projektowane przeznaczenia terenów, a projekty planów nie przewidują lokalizacji celowej obiektów użyteczności publicznej, których inwestorem miałyby być Gmina. Projekty planów nie wykluczają możliwości, jak wyjaśniono, lokalizacji kondygnacji podziemnych w budynkach, natomiast możliwości ochronne budynków uzależnione będą od zastosowanych technologii, czego nie rozstrzyga się w planach miejscowych.

(akta kontroli str. 291-335, 574-576)

1.8. W obszernych wyjaśnieniach Burmistrz podał m.in., że treść art. 1 ust. 2 pkt 8 upzp była precyzyjna w rozumieniu orzecznictwa sądów administracyjnych⁴⁸. Dalej dodał, że zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jst⁴⁹ i organy administracji rządowej oraz zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy, określono w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁵⁰. Ustawa ta regulowała m.in. kwestie dotyczące planowania i zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy, co następuje w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, przy czym w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się zwłaszcza potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa⁵¹ będące wartościami bez uwzględnienia których nie jest możliwa realizacja art. 5 Konstytucji RP, zgodnie z którym Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium oraz bezpieczeństwa obywateli. Tereny o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, określone przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych, to tereny zamknięte w rozumieniu

⁴⁸ W wyjaśnieniach przywołano m.in. fragmenty uzasadnień wyroków: Naczelnego Sądu Administracyjnego z 16 lutego 2021 r. nr II OSK 156/19; Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 29 kwietnia 2021 r. nr IV SA/Wa 2728/20 oraz z 10 lutego 2023 r. nr VII SA/Wa 2479/22; Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z 18 stycznia 2017 r. nr II SA/Gd 655/16.

⁴⁹ Jednostki samorządu terytorialnego.

⁵⁰ Art. 1 ust. 1 pkt 1 i 2 upzp.

⁵¹ Art. 1 ust. 1 pkt 8 upzp.

art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne⁵². Zgodnie z art. 2 pkt 11 upzp ilekroć w ustawie tej jest mowa o "terenie zamkniętym", to należy przez to rozumieć teren zamknięty określony w art. 2 pkt 9 Prawa geodezyjnego i kartograficznego. Władztwo planistyczne gminy nie obejmuje terenów zamkniętych, którymi są często tereny wojskowe i w odniesieniu do nich w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego określa się tylko ich granice oraz granice ich stref ochronnych, w których ustala się ograniczenia w zagospodarowaniu i korzystaniu z ww. terenów, w tym zakaz zabudowy⁵³. Stosownie do art. 15 ust. 2 pkt 9 upzp w planie określa się obowiązkowo szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy, a także w zależności od potrzeb granice terenów zamkniętych oraz granice stref ochronnych terenów zamkniętych⁵⁴, natomiast w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, m.in. granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych⁵⁵. Są to podstawy prawne do ustanowienia stref ochronnych w gminnych aktach planistycznych, natomiast wójt, burmistrz albo prezydent miasta, po podjęciu przez radę gminy uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu miejscowego, występuje o uzgodnienie projektu planu m.in. z właściwymi organami wojskowymi, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa⁵⁶. Konkretyzacja tych przepisów następowała na gruncie rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego⁵⁷ oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 26 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego⁵⁸, które formułowały wymogi zarówno w odniesieniu do części tekstowej, jak części graficznej planu miejscowego. Standardem przy zapisywaniu ustaleń projektu tekstu planu miejscowego w zakresie ustaleń dotyczących granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, są wobec ww. wymogów nakazy, zakazy, dopuszczenia i ograniczenia w zagospodarowaniu terenów. Regulacje ustawy z 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, odnosiły się do roli organów władzy, administracji rządowej i organów samorządu terytorialnego w umacnianiu obronności RP, przygotowaniu mienia narodowego na wypadek wojny oraz wykonywaniu innych zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony. Określone powyższą ustawą zadania szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego w zakresie "udziału w planowaniu przestrzennego zagospodarowania, ze względu na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa", pozostają w spójności z obowiązkiem dokonywania uzgodnień w procedurze planowania przestrzennego⁵⁹. W planowaniu i zagospodarowaniu uwzględnia się potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa, przy czym ustalając przeznaczenie terenu organ waży interes publiczny i interesy prywatne, w tym zgłaszane w postaci uwag i wniosków, a także nakazy ekonomiczne, środowiskowe.

(akta kontroli str. 582-586)

⁵² Dz. U. z 2021 r. poz. 1990, ze zm.

⁵³ Art. 4 ust. 3 upzp.

⁵⁴ Art. 15 ust. 3 pkt 7 upzp.

⁵⁵ Art. 10 ust. 2 pkt 15 upzp.

⁵⁶ Art. 17 pkt 6 lit. b tiret 4 upzp.

⁵⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 2404.

⁵⁸ Dz. U. Nr 164 poz. 1587.

⁵⁹ Na podstawie art. 17 pkt 6 lit. b tiret 4 w zw. z art. 1 ust. 2 pkt 8 upzp.

1.9. W budżecie Gminy Jarocin planowano i wydatkowano w rozdziale 75414 – Obrona cywilna⁶⁰ środki finansowe w następujących wysokościach: 2020 r. - 58,1 tys. zł / 45,9 tys. zł; 2021 r. – 77,9 tys. zł / 76,5 tys. zł; 2022 r. – 77,0 tys. zł / 76,6 tys. zł; 2023 r. – zaplanowano 91,5 tys. zł. Środki budżetowe w ww. latach wydatkowano na wyposażenie magazynu OC, konserwację urządzeń zintegrowanego systemu alarmowania, modernizację punktów alarmowania, a także zakup i montaż nowych syren. Burmistrz wyjaśnił, że w budżecie Gminy nie uwzględniano wydatków na budowle ochronne, jak również nie prowadzono w Urzędzie ewidencji i nie gromadzono zasobów informacyjnych dotyczących nakładów i źródeł utrzymania budynków ochronnych. Nieplanowanie oraz niewydatkowanie w ww. okresie środków budżetowych Gminy na zadania budownictwa ochronnego uzasadniono, według wyjaśnień Sekretarza na tę okoliczność, brakiem przepisów w zakresie budowli ochronnych, w tym zniesieniem w 2004 r. pojęcia budowli ochronnej.

(akta kontroli str. 582-593, 622-625)

1.10. Sekretarz, w odniesieniu do zidentyfikowanych problemów i trudności związanych z realizacją w Gminie zadań w ramach ochrony ludności i zarządzania kryzysowego, wyjaśnił, że podstawowym problemem jest brak obowiązującego w Polsce aktu prawnego, który kompleksowo regulowałby całokształt zagadnień związanych z szeroko rozumianą tematyką obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego. Uregulowania w zakresie zadań i struktur rozproszone są obecnie w różnych aktach prawnych, przy czym niektóre kwestie obecnie nie są w ogóle uregulowane, np. zagadnienie obrony cywilnej unormowane do niedawna ustawą o obowiązku obrony RP. Wejście w życie 23 kwietnia 2022 r. ustawy o obronie Ojczyzny spowodowało uchycenie powyższej ustawy i w konsekwencji także regulacji dotyczących obrony cywilnej. Przestały też obowiązywać akty wykonawcze, m.in: rozporządzenie z 2002 roku w sprawie odbywania służby w obronie cywilnej i rozporządzenie z 2002 roku w sprawie zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin. W nowym akcie prawnym dotyczącym ochrony ludności bezwzględnie powinny znaleźć się przepisy dotyczące finansowania zadań związanych z sytuacją kryzysową, z którym to problemem boryka się wiele samorządów. Wprowadzie co roku zabezpieczona jest rezerwa budżetowa na zarządzanie kryzysowe, ale przepisy są tak niedookreślone, że nie ma jasności, kiedy rezerwę można uruchomić, co często spotyka się z reakcją Regionalnej Izby Obrachunkowej. W Gminie dokłada się wszelkich starań, aby realizować zadania z zakresu zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej, o czym świadczy wysokość planowanych i ponoszonych wydatków na te zadania, w tym m.in. uruchomiona rezerwa budżetowa dot. wydatków na walkę z epidemią SARS-CoV-2. Wyjaśniający nadmieniał ponadto, że obecności na terenie Jarocina siedziby 16 Jarocińskiego Batalionu Remontu Lotnisk im. gen. Stanisława Taczaka nie identyfikowano, jako zwiększenia zagrożenia dla ludności.

(akta kontroli str. 599-601, 622-625)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina zapewniła warunki organizacyjne, w tym dotyczące wiedzy, umiejętności i doświadczenia pracowników Urzędu, umożliwiające realizację zadań dotyczących OC, w tym budownictwa ochronnego, pomimo nieprzypisania pracownikom szczegółowych zadań w tym zakresie. W POCGJ ujęto zadania dotyczące

⁶⁰ Wg sprawozdań z wykonania planu wydatków budżetowych Gminy (Rb-28S) za lata 2020, 2021 i 2022 oraz planu wydatków Gminy określonego w uchwale nr LXXIX/680/2022 Rady Miejskiej w Jarocinie z 19 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Jarocin na 2023 r.

przygotowania i organizowania schronów w czasie pokoju, jak również doraźnie w czasie wojny. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, nie odnosiły się do potrzeb w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa, a w nowo wznoszonych budynkach użyteczności publicznej nie uwzględniano miejsc ochronnych.

OBSZAR

2. Zapewnienie wystarczającej liczby odpowiednio utrzymanych i wyposażonych miejsc schronienia i ukrycia oraz przygotowanie się do ich zaopatrzenia w niezbędne środki na wypadek wystąpienia zagrożenia.

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie obowiązywania wytycznych SOKC (do 22 kwietnia 2022 r.), w Gminie nie podejmowano wskazanych w nich działań w celu zapewnienia miejsc schronienia i ukrycia ludności w budowlach ochronnych na poziomie 25% ogółu zameldowanej na obszarze miasta ludności. Na koniec 2022 r. liczba miejsc w ukryciach do doraźnego przygotowania wyniosła w Gminie (w osobach) 3 560, co stanowiło 8% ogółu mieszkańców Gminy⁶¹. Stan ten uzasadniono, jak wynikało z wyjaśnień Sekretarza, *m.in. brakiem obowiązywania przepisów prawa w powyższym zakresie.*

(akta kontroli str. 574-581, 620-621)

W aplikacji Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej⁶² „Budowle ochronne” 2.0 PSP wykazano⁶³ na obszarze Gminy 22 punkty ukryć w budowlach ochronnych (oznaczone jako: Budowle ochronne [2] – (U) – ukrycie), zlokalizowane w 18 należących do Gminy budynkach⁶⁴, wskazanych⁶⁵ w załączniku pisma Urzędu z 21 października 2022 r. nr WA-ZK.5551.4.2022, skierowanego, za pośrednictwem Starosty Jarocińskiego, do Wojewody Wielkopolskiego. Przedmiotowe dane przekazano w związku z pismem Wojewody z 10 października 2022 r. (nr ZK-IX.655.22.2022.1) w sprawie podania informacji w takim zakresie, w związku z prowadzoną przez PSP inwentaryzacją budowli ochronnych oraz ukryć do doraźnego przygotowania. We wskazanym wyżej piśmie Urzędu poinformowano jednocześnie Wojewodę, że Gmina nie posiada budowli ochronnych, natomiast w załączniku wskazano podpiwniczone budynki⁶⁶, którymi dysponuje Urząd, które mogą być wykorzystane jako ukrycia do doraźnego przygotowania. Informację o braku posiadania przez Gminę budowli ochronnych przekazano także Komendantowi Powiatowemu PSP w Jarocinie pismem z 19 października 2022 r. (nr WA-ZK.5551.3.2022), udostępniając ww. wykaz podpiwniczonych budynków gminnych.

(akta kontroli str. 535-547, 555-568)

Komendant Powiatowy PSP w Jarocinie podał m.in., że *inwentaryzacja obiektów wskazanych w piśmie Urzędu została przeprowadzona pomiędzy 24 a 26 października 2022 r. przez funkcjonariuszy systemu codziennego⁶⁷, a w czynnościach uczestniczyli pracownicy Urzędu, którzy informowali, że wskazane podpiwniczone obiekty mogą w sytuacji kryzysowej zostać wykorzystane jako ukrycia do doraźnego przygotowania, co potwierdzono w piśmie Urzędu do Wojewody Wielkopolskiego. Inwentaryzację przeprowadzono z wykorzystaniem aplikacji*

⁶¹ Wg stanu na 31 grudnia 2022 r. na terenie Gminy zameldowanych było 44 345, a na terenie Miasta Jarocina 25 594 osób.

⁶² Dalej: PSP.

⁶³ Według ustaleń dokonanych w toku oględzin aplikacji przeprowadzonych w dniach 14 kwietnia i 8 maja 2023 r.

⁶⁴ M.in. ratusza miejskiego, Urzędu, szkół, biblioteki, muzeum oraz ośrodków kultury.

⁶⁵ Oznaczonych - w odniesieniu do typu budowli ochronnej - literą „U”.

⁶⁶ Piwnice których, jak wskazywano, zagospodarowane zostały przez użytkowników na potrzeby codzienne.

⁶⁷ Spoza Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej.

mobilnej „Budowle ochronne” Komendy Głównej PSP, przy czym zarówno ukrycie („U”), jak i ukrycie do doraźnego przygotowania („UD”) są klasyfikowane do wspólnego rodzaju, tj. „[2] - (U) – ukrycie lub ukrycie do doraźnego schronienia”, co prawdopodobnie przełożyło się na oznaczenia na mapie aplikacji. Wynikało to z konstrukcji aplikacji, nie zaś z niewłaściwego przyporządkowania przez użytkownika. We wszystkich analizowanych obiektach aktualny stan przygotowania określono jako „[4] – Nie klasyfikowany do powyższych (tj. nie spełniający przynajmniej jednego z parametrów budowli schrony/ukrycia)”. Różnica w liczbie 18 obiektów podanych przez Urząd, a liczbą 22 zinwentaryzowanych przez PSP mieściła się w zakresie stwierdzenia w czterech lokalizacjach występowania niezależnych konstrukcyjnie i funkcjonalnie potencjalnych obiektów, a w celu jak najbardziej precyzyjnego wskazania potencjalnych miejsc ukrycia uznano, że wykazanie tych miejsc jako osobnych lokalizacji będzie rozwiązaniem optymalnym.

(akta kontroli str. 627-641)

Burmistrz wyjaśniając rozbieżności w zakresie prezentowanych w ww. aplikacji PSP punktów ukryć w budowlach ochronnych, a także ustaleń nin. kontroli dot. braku posiadania miejsc schronienia i ukrycia w takich budowlach, zwrócił m.in. uwagę na przekazane Wojewodzie i PSP informacje o nieposiadaniu takich budowli oraz dane o podpiwniczonych budynkach, do wykorzystania jako ukrycia do doraźnego przygotowania. W odniesieniu do rozbieżności danych ujętych w ww. aplikacji i stanu faktycznego, wskazał, że mogły one wynikać z braku w polskim systemie prawnym często wymiennie używanych definicji budowli ochronnych, schronów, ukryć i ukryć do doraźnego przygotowania, jak również być skutkiem zakwalifikowania piwnic przez funkcjonariuszy PSP przeprowadzających inwentaryzację, jako ukrycia. W odniesieniu do danych przedstawionych w aplikacji PSP wskazujących na bardzo dużą liczbę „miejsc doraźnego schronienia” niebędącymi budowłami ochronnymi oraz dominujący w mediach przekaz o zapewnieniu miejsc doraźnego schronienia dla ponad 49 mln mieszkańców, Burmistrz zwrócił m.in. uwagę na nasuwający się wniosek o rozszerzeniu kryteriów obiektów, które mogą być uznawane za miejsca doraźnego schronienia, stąd taka duża ich liczba. Wskazał, że potrzebne są przepisy rangi ustawy, które kompleksowo unormują tematykę budowli ochronnych, a ustanowienie i wdrożenie jasnych zasad przygotowania się do stanu zagrożenia, da obywatelom poczucie bezpieczeństwa.

(akta kontroli str. 582-584, 594-595)

2.2. W POCGJ ujęto m.in. zadanie XIV. pn. Ochrona dóbr niezbędnych do przetrwania, wskazując działania Szefa OC Gminy w zakresie: planowania i zapewnienia ochrony płodów rolnych i zwierząt gospodarskich oraz produktów żywnościowych i pasz, a także ujęć i urządzeń wodnych na wypadek zagrożenia zniszczeniem; zapewnienia dostaw wody pitnej dla ludności i wyznaczonych zakładów przemysłu spożywczego oraz wody dla urządzeń specjalnych do likwidacji skażeń i do celów przeciwpożarowych. Realizacja tego zadania polegać będzie, jak opisano, na: określeniu minimalnych zapasów żywności i dóbr, gwarantujących przeżycie ludności oraz funkcjonowanie instytucji i zakładów pracy; zaplanowaniu gromadzenia i rozśrodkowania zasobów z uwzględnieniem zasobów utrzymywanych w gospodarstwach domowych; określeniu sposobów zabezpieczenia zasobów przed zniszczeniem lub skażeniami w przypadku wystąpienia zagrożeń. PZKGJ określał natomiast procedurę PRK.8.0. w zakresie awaryjnego zaopatrywania ludności w wodę pitną, w przypadku jej braku w Gminie. Jako uczestników tej procedury wskazano m.in. Burmistrza, GCZK, GZZK, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Jarocinie oraz Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Jarocinie. Sekretarz wyjaśnił, że powyższe zadanie POCGJ oraz procedura PZKGJ określały sposób realizacji zadania w zakresie zaopatrzenia Gminy w wodę

oraz środki żywności na wypadek wystąpienia zagrożenia. W związku z brakiem na terenie Gminy budowli ochronnych, nie planowano oraz nie podejmowano działań dotyczących wyposażenia takich obiektów.

(akta kontroli str. 341-435, 460-501, 622-625)

2.3. Należące do Gminy budynki posiadające piwnice, wskazane m.in. Wojewodzie oraz Komendantowi Powiatowemu PSP (o czym mowa wyżej w punkcie 2.1.), w których przewidziano ukrycia do doraźnego przygotowania, posiadały aktualne pozytywne oceny okresowe stanu technicznego. Koordynator GCZK wyjaśniła, że zagadnienia dot. przeprowadzania ocen okresowych tych budynków, w tym ich terminowości, należały do ich zarządców, tj. kierowników jednostek organizacyjnych mających w tych obiektach swoje siedziby.

(akta kontroli str. 571-573, 626)

2.4. W Gminie nie przygotowano budowli ochronnej niezbędnej do zapewnienia funkcjonowania Stanowiska Kierowania Burmistrza⁶⁸, co zostało opisane w Sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 501-553, 571-574, 577)

Zarządzeniem nr 351/V/08 Burmistrza z 28 października 2008 r.⁶⁹ utworzono wchodzące organizacyjnie w skład Urzędu Stanowisko Kierowania Burmistrza⁷⁰, zapewniające, jak określono w instrukcji pracy tego stanowiska, wykonywanie przez Burmistrza zadań związanych z kierowaniem bezpieczeństwem narodowym i obroną państwa, przy pomocy Stałego Dyżuru oraz GZZK. W odniesieniu do płaszczyzny organizacyjnej SKB wskazano, że realizuje ono zadania wynikające z faktu pełnienia przez Burmistrza funkcji Szefa OC Gminy w zakresie informowania, ostrzegania i alarmowania ludności, a także zapewnienia obiegu informacji z Szefem OC Powiatu, Województwa Wielkopolskiego oraz innych gmin. Stanowisko (salę operacyjną)⁷¹ wyposażono m.in. w urządzenia łączności przewodowej i bezprzewodowej, służące m.in. kontaktom z Powiatowym i Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego, Policją, Państwową i Ochotniczą Strażą Pożarną⁷² oraz Centrum Powiadamiania Ratunkowego, system uruchamiania ostrzegania i alarmowania ludności, jak również system teleinformatyczny, korzystający m.in. z aplikacji ARCUS.

(akta kontroli str. 502-534, 569-570)

2.5. Budynek w którym funkcjonował SKB (GCZK), wskazany m.in. Wojewodzie i Komendantowi Powiatowemu PSP jako budynek posiadający zagospodarowaną piwnicę – ukrycie do doraźnego przygotowania, był zarządzany przez Jarocińską Agencję Rozwoju Sp. z o. o. w Jarocinie⁷³. Ostatnią ocenę okresową jego stanu technicznego przeprowadzono 6 października 2022 r., z wynikiem pozytywnym.

(akta kontroli str. 569-573, 626)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W Gminie do 22 kwietnia 2022 r. nie przygotowano budowli ochronnej przeznaczonej na potrzeby SKB (obejmującego stanowisko kierowania obroną cywilną

⁶⁸ Utworzonego zarządzeniem nr 351/V/08 Burmistrza Jarocina z 28.10.2008 r. w sprawie organizacji Stanowiska Kierowania Burmistrza w czasie pokoju w razie wewnętrznego lub zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa narodowego, w tym w razie wystąpienia działań terrorystycznych lub innych szczególnych zdarzeń, a także w czasie wojny.

⁶⁹ W sprawie organizacji Stanowiska Kierowania Burmistrza w czasie pokoju w razie wewnętrznego lub zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa narodowego, w tym w razie wystąpienia działań terrorystycznych lub innych szczególnych zdarzeń, a także w czasie wojny.

⁷⁰ Dalej: SKB.

⁷¹ Zlokalizowane w budynku przy ul. T. Kościuszki 15a w Jarocinie, sąsiadującym z budynkiem głównym zajmowanym m.in. przez Urząd.

⁷² W tym nasłuchowi stanowiska kierowania PSP.

⁷³ Jedynym wspólnikiem tej spółki była Gmina Jarocin.

oraz stanowisko kierowania zadaniami obronno – mobilizacyjnymi), mającej zapewnić jego funkcjonowanie na wypadek wystąpienia zagrożenia.

Zgodnie z § 10 wytycznych SOCK, w celu zapewnienia ciągłości funkcjonowania organów realizujących zadania ochrony ludności i obrony cywilnej oraz organów, na które nałożono realizację w czasie wojny zadań obronno-mobilizacyjnych, właściwy terenowo szef obrony cywilnej przygotowuje i zapewnia funkcjonowanie budowli ochronnych przeznaczonych na SKOC oraz SKZO, spełniających wymagania przewidziane dla schronów kategorii P (odporności podstawowej) określone w załączniku do wytycznych.

(akta kontroli str. 502-547, 571-577)

Sekretarz wyjaśnił, że *kwestia budowy i utrzymania schronów przestała istnieć w 2004 r., kiedy to nowelizacją ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej zniesiono pojęcie budowli ochronnej i uchylono przepisy wykonawcze dotyczące obrony cywilnej. Wytyczne SOCK, jak dodał, z kolei uchylone z dniem wprowadzenia w życie ustawy z 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny, to zaledwie przykład dobrych praktyk, a nie akt prawny powszechnie obowiązujący. Z tego powodu Gmina nie miała podstaw prawnych do działania w zakresie zadań wskazanych w POCGJ odnośnie przygotowania i organizowania schronów, zapewnienia miejsc schronienia dla ludności zameldowanej na obszarze administracyjnym Miasta Jarocina oraz przygotowania budowli ochronnych dla Stanowiska Kierowania Burmistrza i GCZK.*

(akta kontroli str. 602, 606-619)

NIK podkreśla, że wytyczne SOCK zostały wydane na podstawie art. 17 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 ustawy o obowiązku obrony RP i obowiązywały w okresie od 4 grudnia 2018 r. do 22 kwietnia 2022 r., tj. do czasu ich uchylenia przez ustawę o obronie Ojczyzny. Stosowanie zaleceń zawartych w tych wytycznych stanowiłoby przejaw należytej realizacji zadania własnego gminy w zakresie porządku publicznego i zapewnienia bezpieczeństwa obywateli nałożonego na gminy art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁷⁴.

Podkreślić należy również, iż obowiązki z zakresu budownictwa ochronnego, dotyczące przygotowania i organizowania schronów w czasie pokoju i doraźnie w czasie wojny, nakładał na Burmistrza opracowany w Gminie w 2015 r. POCGJ.

OCENA CZĄSTKOWA

Burmistrz do 22 kwietnia 2022 r. nie podejmował działań w zakresie ujętego w POCGJ zadania dotyczącego przygotowania i organizowania schronów wskutek czego nie przygotowano, zalecanej w wytycznych SOCK, budowli ochronnej dla zapewnienia funkcjonowania SKB. Zorganizowane przez Gminę, na koniec 2022 r., 3 560 miejsc w ukryciach do doraźnego przygotowania zapewniało schronienie 8% jej mieszkańców.

OBSZAR

3. Zapewnienie wystarczającej liczby odpowiednio utrzymanych i wyposażonych miejsc schronienia i ukrycia oraz przygotowanie się do ich zaopatrzenia w niezbędne środki na wypadek wystąpienia zagrożenia.

Opis stanu faktycznego

3.1. W Urzędzie od września 2022 r. prowadzono ewidencję w formie wykazu ukryć do doraźnego przygotowania, zlokalizowanych w 18 położonych na terenie Gminy i administrowanych przez Urząd budynkach posiadających piwnice. Łączna pojemność ukryć obejmowała 3 560 osób, przy czym, jak wynikało z dodatkowych

⁷⁴ Dz.U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.; dalej: ustawa o samorządzie gminnym.

informacji wskazanych w zestawieniu ww. ukrycia zlokalizowane były w piwnicach zagospodarowanych przez użytkowników na codzienne potrzeby⁷⁵. Do września 2022 r. w Gminie nie prowadzono ewidencji ukryć do doraźnego przygotowania, co zostało opisane w Sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 535-553, 571-574, 602)

Dane przedstawione w ewidencji ukryć do doraźnego przygotowania były zgodne z informacjami przekazanymi w opisanym wyżej w punkcie 2.1. nin. wystąpienia załączniku do pisma Urzędu z 21 października 2022 r., skierowanego do Wojewody Wielkopolskiego.

(akta kontroli str. 535-542, 571-573)

3.2. *Mieszkańcy Gminy, jak wyjaśnił Sekretarz, nie byli informowani o dostępnych miejscach ukrycia lub schronienia, z powodu braku takich miejsc w Gminie. Ewidencja ukryć do doraźnego przygotowania została założona w 2022 r., po czym adresy wytypowanych miejsc zostały przekazane do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu oraz do Komendy Powiatowej PSP w Jarocinie, a następnie upublicznione w aplikacji przygotowanej przez Komendę Główną PSP. Ewidencji ukryć, o której mowa wyżej, nie udostępniano mieszkańcom do czasu nin. kontroli, co zostało opisane w Sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.*

(akta kontroli str. 571-573, 602, 622-623)

3.3. W badanym okresie na terenie Gminy nie znajdowały się - jak ustalono na podstawie zgromadzonej dokumentacji, w tym m.in. opracowań planistycznych, przekazywanych danych informacyjnych, a także udzielonych informacji i wyjaśnień - budowle ochronne, które dawały podstawę do przeprowadzania kontroli ich stanu technicznego.

(akta kontroli str. 535-547, 574-577, 602-617)

3.4. W badanym okresie Urząd przekazywał Szefowi OC Powiatu, w oparciu o wytyczne SOCK z 30 sierpnia 2016 r. w sprawie opracowania oceny stanu przygotowań ochrony ludności i obrony cywilnej w województwach, roczne oceny stanu przygotowań w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej za lata 2019-2021. W ocenach sporządzonych za: 2019 r. (przekazanej Staroście Jarocińskiemu 28 stycznia 2020 r.), 2020 r. (przekazanej 4 lutego 2021 r.) i 2021 r. (przekazanej 10 marca 2022 r.) każdorazowo informowano o braku budowli ochronnych, w tym: schronów i ukryć oraz o nieponoszeniu kosztów na ten cel. Powyższe informacje zawarte w tych ocenach były zgodne z ustaleniami nin. kontroli.

(akta kontroli str. 606-617)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Burmistrz jako Szef OC Gminy do 22 kwietnia 2022 r. nie wytypował na terenie gminy ukryć do doraźnego przygotowania i nie prowadził ich ewidencji, co zalecał § 31 wytycznych SOCK.

(akta kontroli str. 571-574)

Sekretarz wyjaśnił, że kwestia budowy i utrzymania schronów przestała istnieć w 2004 r., kiedy nowelizacją ustawy o obowiązku obrony RP zniesiono pojęcie budowli ochronnej i uchylono przepisy wykonawcze dot. obrony cywilnej, natomiast uchylone z dniem 22 kwietnia 2022 r. wytyczne SOCK, to zaledwie przykład dobrych praktyk, a nie powszechnie obowiązujący akt prawny. Z tego powodu Gmina nie miała podstaw prawnych do działania w zakresie m.in. przygotowania i organizowania schronów oraz prowadzenia ewidencji ukryć.

(akta kontroli str. 602)

⁷⁵ Budynek ratusza miejskiego poddawano, jak wskazano, gruntownemu remontowi.

NIK wskazuje, że wytyczne określające zasady postępowania z zasobami budownictwa ochronnego obowiązywały do 22 kwietnia 2022 r. i do tego czasu ich stosowanie stanowiłoby przejaw należytej realizacji zadania własnego gminy w zakresie porządku publicznego i zapewnienia bezpieczeństwa obywateli nałożonego na gminy art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy o samorządzie gminnym.

2. Założona w 2022 r. ewidencja ukryć do doraźnego przygotowania nie została do czasu nin. kontroli udostępniona na stronie BIP Gminy, co było niezgodne z art. 6 ust. 1 pkt 3 lit. f i art. 8 ust. 3 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, stosownie do którego takiemu udostępnieniu podlega informacja publiczna, w szczególności o prowadzonych rejestrach, ewidencjach i archiwach oraz o sposobach i zasadach udostępniania danych w nich zawartych.

(akta kontroli str. 571-573, 622-625)

Jak wyjaśnił Sekretarz, *dane z przedmiotowej ewidencji, stanowiącej wykaz ukryć do doraźnego przygotowania, przekazano Wojewodzie Wielkopolskiemu oraz Komendantowi Powiatowemu PSP, a jednocześnie zostały one upublicznione w aplikacji PSP. Wyjaśniający nadmieniał ponadto, że od 23 kwietnia 2022 r. w ustawodawstwie polskim jest całkowity brak przepisów dotyczących OC.*

(akta kontroli str. 622-623)

NIK wskazuje, że dostępność zawartych w ewidencji danych na stronie (aplikacji) PSP nie może stanowić realizacji obowiązku gminy w zakresie ich udostępnienia w BIP.

OCENA CZĄSTKOWA

Do września 2022 r. nie sporządzono, ewidencji ukryć do doraźnego przygotowania, zlokalizowanych w 18 budynkach położonych w Gminie i do niej należących, a po założeniu ww. ewidencji nie udostępniono jej w BIP Gminy. W ramach realizacji obowiązku dokonywania oceny stanu przygotowań obrony cywilnej, sporządzano i przekazywano szefowi OC powiatu wymagane, roczne oceny stanu przygotowań obrony cywilnej za lata 2019-2021.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o udostępnienie prowadzonej w Urzędzie ewidencji ukryć do doraźnego przygotowania na stronie BIP Gminy.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 12 lipca 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Marek Rozwalka
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor:
z up. dr Zuzanna Kaźmierczak
p.o. wicedyrektor

.....
Podpis

.....
Podpis